

Dorothy Koomson

Ledy
Mergaitės

Alma littera

serina

ŠALTA KAIP LEDAI?

Serina Gorindž, viena iš vadinamųjų Ledų Mergaičių dueto, kaltinama dėl žinomo mokytojo Marko Halnslio žmogžudystės, šiandien teisme turėtų duoti parodymus.

Linkstama manyti, kad Gorindž, 18 metų, vyresnioji iš jūdviejų, vadovavo šios šaltakraujės poros sąmokslui suvilioti, kankinti ir užmušti savo buvusį istorijos mokytoją.

Nors Gorindž ir jos bendrininkė Popė Karlail po žmogžudystės nuėjo į policiją ir pareiškė, kad Halnslis buvo sužeistas per nelaimingą atsitikimą, nusikaltimo vietos įkalčiai perša mintį, kad jis prieš mirtį buvo kankinamas ir vėliau mirė nuo durtinės žaizdos širdyje.

Ir Gorindž – nuotraukoje dešinėje valgo ledus, dėvi juostelių bikinį, – ir Karlail neigia kankinimus ir žmogžudystę. Taip pat abi neigia, kad jos užpuolė ir galiausiai ponui Halnsliui smogė lemtingą kirtį.

Daily News Chronicle, 1989 spalio

serina

– Serina Gorindž, aš tave myliu.

O Dievuliau. Tai dabar atsitiks. Dabar iš tikrųjų jau įvyks. Jau beveik penkiolika metų laikiu to, trokštu to, viliuosi, *meldžiuosi* dėl to, ir dabar tai jau turėtų įvykti. Jis žada pirštis.

O gal ir ne. Gal man dabar „užplaukę“, panirusi kapanojiusi vaizduotėje ir viskas atrodo tikra.

Apsižvalgau aplink ieškodama, kaip čia pat pasitikrinti, ar ne pati viską sukūriau. Mes restorane, mažučiam šeimyniniame meksikiečių bare, sėdim lauke prie savo mėgstamo dviviečio staliuko pačiame Braitono paplūdimio pakrašty. Toks giedras, šiltas vakaras, dangus pilte nupiltas žvaigždžių. Tamsi jūra šššniokščia, į jos ritmą palengva įsipina iš restorano sklindanti garsi muzika, prieskoniais pagardinto maisto kvapsniai skaniai sumyšta su sūriu jūros dvelkimu. Kairėje – šimtų šimtais žiburėlių tvaskanti Braitono prieplauka, dešinėje prieš savo įžymų pusbrolių – gerokai kukliau, bet vis tiek gana dailiai blyksi Vortingo prieplauka. Tokia nepakartojama aplinka pasipiršti, sunku ir patikėti, turbūt sapnuoju.

Vėl pažvelgiu į Evaną. Jis klūpo ant vieno kelio, žiūri į mane labai rimtai. Ne, neprisigalvoju. Aišku, ne. Nes negalėčiau įsivaizduoti Evano prieš save taip išsipleikusio, taip neįprastai besielgiančio, – man nesutelpa galvoje, kaip jis tada atrodytų. Didingais mostais jis pamalonina retai, todėl šitas atrodo taip, lyg regėtum vienaragį nueinant Braitono pajūriu – patikėčiau tik pamačiusi savo akimis. Vadinasi, teisybė, nes matau savo akimis.

– Serina Gorindž, aš tave myliu, – kartoja jis, ir man aišku, kad čia viskas tikra.

Vis dėlto tikrasis Evanas žinotų, kad tuojau pat, kai tik jis parklups ir ims kalbėti, išmuksiu į vieną kurį nors savo „beprotišką pasaulį“ – jis pats taip juos vadina. Tikrasis Evanas žinotų, kad man būtina pasišalinti į savo beprotišką pasaulį ir dar kartą įsitikinti, ar tikra tai, kas dedasi šitame. Ir tik tikrasis Evanas žinotų, kad, man sugrįžus į tikrovę, jam derėtų vėl pradėti iš pradžių.

– Noriu praleisti su tavim visą likusį gyvenimą.

Jis suima mano kairę ranką didžiuliais delnais ir laiko švelniai, bet tvirtai.

– Paprastai tokių dalykų nešneku. Ir jeigu jau tau sakau – padarei mano gyvenimą tokį, koks jis dar niekada nebuvo, kiek jau mes kartu, niekad nenorėjau, kad tai baigtųsi, – juk žinai, aš nejuokauju. Tai ar suteiksi man garbę ir tekėsi už manęs?

– Kad mes jau vedę, – atsakau.

Rimtą mano vyro veidą sušvelnina plati maloni šypsena.

– Vėl, – sako jis. – Ar vėl tekėsi už manęs?

Nepastebimai, lėtai ir tykiai aš vėl atsiduriu tyloje – pasimėgauti tuo. Šitas *pasipiršimas*. Aną kartą iš manęs jis buvo atimtas. O šitas galutinai man įrodo, kad jis nori būti su manim visada. Taip, jis jau pasmerktas būti, nes yra vedęs mane, bet dabar *nori* tai padaryti. Aną kartą, kai apsisprendėme, viskas atrodė gana dvi-prasmiška ir iš reikalo.

1997-ųjų sausis

Gulime apsirengę vienas šalia kito ant lovos jo mažyčiame bute Londone ir dėbsome į lubas. Ką tik jam pasakiau, kad tabletė nuo pastojimo, kurią išgėriau suplyšus prezervatyvui, nepadėjo, aš nėščia. Man nebuvo mėnesinių, ir trys testai byloja apie tą patį. (Prieš pranešdama naujieną palaukiau, kol išsitiesim pasliki, nes numaniau, kad jis gali pargriūti.)

– Ak, žinoma, – ištarė ir giliai, gal net gūdziai, atsiduso nusiminęs ir nugalėtas.

Atsidusau ir aš, suprasdama, ką jis pagalvojo ir kaip pasijuto. Naujiena nebuvo tokia jau baisi, ji nebuvo net bloga, tik turėjo netikėtai pakeisti gyvenimą. O aš dar negalėjau ir užtikrinu – jis irgi. Bet galim ar ne, štai abu mes čia. Ir vaikelis jau pakeliui.

– Turbūt reikėtų susituokti, – pareiškiau.

– Kad tėvai neitų iš proto, – atsiliepė jis.

– Nes tikrai išeis, – pasakiau.

– Išprotės. Aha.

– Aha.

Evanas nesuprato, kad sakydama „Turbūt reikėtų“, galvoje turėjau „Reikia“. Jeigu tik dėl manęs, tai man nei galvoj, nei uodegoj, kam čia tekėti. Bet negalėjau ir vėl šeimai ką nors ištaisyti, kaip padariau prieš kelerius metus, – negalėjau prie savo nusikaltimų sąrašo pridėti ir „vieniša motina“... Privalėjau parodyti, kad nesu tokia, kaip mano visas pasaulis, o esu verta pagarbos ir galiu viską daryti kaip reikiant. *Turėjau* ištekėti.

– Juk mes ir nesakėm, kad nesituoksim, tikrai ne, – tarė Evanas, gelbėdamas padėtį, kad skambėtų teigiamai. – Galėtume kad ir dabar.

– Aha, ir aš taip manau, – atsakiau.

Po šešių savaičių mes jau buvom susituokę – ir viskas. Jokios romantikos, nei ko pasakoti, nei kam girtis, nebuvo net sužadėtuvių žiedo visiems rodyti.

Ir nuo to laiko mano sieloje niekingai gūžėsi abejonė, ar būtų me susituokę, jei ne spaudžiantis reikalas. Galvą dedu, jeigu būtų pažinojęs Seriną Gorindž dar aštuoniolikinę, tą asmenybę, tąsomą visų laikraščių, kaltinamą dėl tokių baisybių, tikrai nebūtų manęs ėmęs. Bet nepažinojo. Susitiko ir pažino mane tokią, kokia tikrai ir esu. Bet man visada buvo neaišku, ar tokia aš esu tam tikusi. Jei tikroji aš – tai ta, kurią vesti jis *nori*, o ne *privalo*, pasiduodamas labai tradicinėms tėvų pažiūroms.

– Aną kartą neturėjom galimybės kaip reikiant visko padaryti, – sako Evanas. – Šįkart noriu dėl mūsų pačių. Dar tą pačią dieną pasižadėjau, kad darysim tai dar kartą – bet jau kaip reikiant. Nuo pirmųjų vestuvių vis atidėdavau pinigų – kiek galėjau. Didelė bažnyčia, balta suknelė, svečių būrys, medaus mėnuo – viskas. Galim turėti viską, ko anksčiau neįstengėm ar nebuvo laiko, ir dar...

Jis kiša ranką į vidinę savo mėgstamo švarko kišenę ir ištraukia mažytę žydro aksomo dėžutę. Atidaro man parodyti – o ten šilkuose įguldytas briaunomis ilgesingai blyksi didžiulis ketvirtainis deimantas sidabriniais aptaisais.

Man užima kvapą.

– Sužadėtuvių žiedas. Šįkart ir sužadėtuvių žiedas, ir tikras pasipiršimas.

– Čia tikras deimantas? – vos pajėgiu išveblenti jį regėdama, galvoje tik viena mintis – kaip čia jį paliesti.

– Žinoma. Dabar toks mūsų kišenei. Platininiais aptaisais, iš tos pačios parduotuvės kaip ir mūsų vestuviniai žiedai.

Susiimu delnais veidą, nes ašaros ima rinktis akyse ir gniaužia gerklę. Jis pagalvojo apie viską, numatė ir padarė, nes aš to verta: tikrai nori būti su manim. Nori būti vedęs mane – labai, kaip ir aš noriu būti už jo ištekėjusi.

Niekad su niekuo taip karštai nenorėjau būti, kaip su Evanu. „*O kaip tas, tu žinai kas?*“ – švykščia mano sąžinė. Ta sąžinės dalelė iš praeities: ji garbina praeitį, įsikibus į ją nagais, nuolat prisispyrusi atitempia tą praeitį šičia. „*Argi tas, pati žinai kas, nebuvo tavo gyvenimo meilė?*“

Mano sąžinė klysta, be jokios abejonės. Evanas yra Vienintelis. Jis yra vienas vienintelis.

„*Ar tikrai, Serina?* – tyčiojasi sąžinė. – *Tikrų tikriausiai?*“

Taip, tikrai – šimtu procentų. Mano vyras man yra vienintelis. Kas ten buvo su *tuo, pati žinai kuo*, tai tikrai ne meilė, ne taip, kaip su Evanu. O ir kaip galėtų taip pat būti – ne su tuo pačiu?

– *Mažyte?* – sako Evanas ir iš jo balso atrodo, kad kartoja ne vieną kartą.

– Atsiprašau, – sakau. – Kažkur nuklydau. – *I kitą gyvenimą.*

– Man šąla kelis ir genda ūpas.

– Genda? Kodėl?

– Po teisybei, dar nepasakei man „taip“.

– Nepasakiau?

– Nepasakei.

– Vaje.

Jis nusišiepia ta savo šypsena.

– Nori, kad vėl paprašyčiau?

Smarkiai maksiu galva. Tik vieną kartą, ypač dabar, juk jau aišku, kad yra žiedas.

– Gerai, – sako ir tariamai suirzęs kiek kresteli galvą. – Serina Gorindž... – stabteli, kol žiedas man užslysta iki pusės piršto, o aš užgniaužiu kvapą, stengdamasi įsiminti mažiausią smulkmeną, nes reikės atkurti jas vaikams, seserims, tėvams, visiems, kurie turės noro klausytis. – Ar padarysi mane pačiu laimingiausiu vyru pasaulyje, teikdamasi tekėti už manęs ir tapti poniu Gilmar dar kartą? – ir stumteli žiedą į vietą, greta vestuvinio.

Kone pamirštu kvėpuoti – taip įsisiurbiau akimis į žiedus. Prigludę vienas prie kito kaip išlydyti iš to paties metalo gabalo, atrodo, ir padaryti vienas kitam. Lyg niekas niekad jų vienas nuo kito neatplėš.

– Žinoma, tekėsiu, – sakau ir pašoku nuo kėdės, ir jis jau stoji. – Žinoma, tekėsiu vėl už tavęs.

Užmetu rankas jam ant sprando, o jis šypsosi man ir suima į glėbį, ir atlošia mane bučiuodamas giliai, išpūdingai, kaip kine. Dar vienas gestas, neįtikėtinas kaip vienaragis, nueinantis Braitono krantine. Šį vakarą jis tokių negaili.

Visa panyru į tai, kas vyksta. Į bučinį, pasipiršimą, į vyrą. Tik apytikriai numanau, kad esame ne vieni, nes ore ima aidėti garsus publikos plojimas.

Tokią akimirką galėčiau pasikarti. Turėčiau. Žinau, kaip lengvai viskas gali būti atimta. Viskas labai trupu – kaip man. Taip maža kas nepajudinama. Gyvenu ant bedugnės krašto – tai mano

praeitis, į kurią bet kada galiu nukristi, kai žmonės sužinos, kuo aš buvau kaltinama, kaip viešumoje buvau pažymėta ir dėl to vis iš naujo teisiama. Gyvenu nuolatinėje baimėje, kad dėl ko nors ar kas nors netrukus stumtelės mane nuo atbrailos.

Bet ne ši vakarą, ką? Tik ne dabar. Dabar aš – moteris, su kuria daktaras Evanas Gilmaras nori pragyventi kartu likusį gyvenimą.

Dabar aš – pati laimingiausia pasaulyje moteris ir nieko bloga man negali atsitikti.

serina

Suku ratus po virtuvę atidarinėdama spinteles, elektros įrenginių dureles – ieškau peilių.

Stalo peiliai tebėra, bet, man rodos, dingo aštrieji, su kuriais galima rimtai sužeisti. Reikia pripažinti savo kaltę: paslėpiau juos vakar vakare, bet kur – niekaip negaliu prisiminti. Baisus čia dalykas, tik kad po kelių minučių namuose prasidės maišalynė – pusryčiai, pasirengimas dienai ir įprastinis šeiminis pragaras. Ir vis tiek nebūtų baisus dalykas, bet kad Evanas išgavo iš manęs pažadą daugiau taip niekad nebedaryti.

Pirštai trečią kartą sugriebia orkaitės durelių rankeną, staigiai trūktelėjusi atidarau, vildamasi, kad peiliai materializuosis joje, toje originalioje slėptuvėje, mėgstamiausioje slapstvietėje.

Kiekvieną vakarą eidama miegoti aš nuo seno įpratusi surinkti visus aštrius peilius – sudedu į skardą ir įkišu į orkaitę: jeigu kas nors įsilaužtų mums miegant ir sugalvotų panaudoti prieš mus mūsų pačių pjaustymo įnagius. Ilgainiui atlikdavau tai dar prieš įsitaisant vakarais prie televizoriaus – o jeigu kas nors veršis pro duris iš kiemo, o mes drybsosime kambaryje nuo gatvės. O paskui ėmiausi to iš karto išplovusi indus, nes taip buvo lengviausia. Netrukus supratau, kad slėpti vis toje pačioje vietoje kiekvieną vakarą negerai, mus galėjo kas nors sekti, todėl pradėjau slapstyti juos visokiose išradingose vietelėse, kur naktiniam įsilaužėliui net į galvą neateitų ieškoti. Pasirodo, kad ir man neateina į galvą, kur ieškoti, nes nuolat tik tai ir darau – ieškau peilių.

Evanas ir Verité su Konradu dažniausiai dėl to nepykdavo ir laikydavo mažiūčiu mano pokštu, nors per dieną dienas sūrio turėdavo atsikirsti, o duonos atsiplėšti, nes mamytė negalėdavo rasti peilių. Bet kartą Evanas atrado juos savo sporto krepšyje, nuėjęs į sporto salę – tai prilygo branduoliniam sprogimui. Įsiveržė į virtuvę, ėmė rėkti ant manęs prie vaikų. „Mane galėjo suimti už šaltojo ginklo – ginklų – nešiojimąsi, Seze! – užklykė. – O ką man reikėtų aiškinti – turiu beprotę žmoną, kuri slapsto peilius, o paskui pamiršta, kur užkišusi?“ Man kilo pagunda atsakyti: „Taip, nes taip ir yra“, – bet susivaldžiau. Turėjau palaukti, kol jam atlėgs, ir tada atsiprašyti. Paskui jis privertė mane duoti žodį, jei jau trūks plyš turiu slėpti peilius, tai paliksiu raštelį, kur padėjau. Ir tai daugiau nepasikartos.

Matyt, sutikdama sukryžiuavau pirštus už nugaros, nes – baidyt – kokia gi tada prasmė, ar ne? Nuo to karto viską puikiausiai prisimindavau. Tik po vakarykščios, po šampano dar atšventėm namie, galva kaip puodynė, nieko nesusigaudau ir neprisimenu, o visų prasčiausiai – kur pradanginau aštirus daiktus. Galėjau prisiekti – orkaitėje, kirskim nors ir iš pinigų.

Plačiai atlapojau nerūdijančio plieno dureles jau ketvirtą kartą, šiaip jau, dėl visa ko. Ne. *Nada*. Nieko. Velniop!

Kažkas garsiai šlumstelėjo į laiškų dėžutę duryse, ir pašokau kaip įdurta. Ššš – sušnypščiau jau prie durų, atžirgliojusi paimti rytinio laikraščio per tas braškančias grindlentes, o jų – kaip kokių netašytų grindinio akmenų – išsidėstymas tvirtai laikėsi mano galvoje. – *Norit pridaryti man nemalonumų?* Baiminausi, kad Evanas atsiims pasiūlymą, apsigalvos, ar nori mane vesti iš naujo, jei paaiškės, kad vėl nebegaliu aptikti peilių. Ta menkutė mano keistenybė jį graužte graužė.

1990-ųjų lapkritis

Lapkričio septintą lygiai penkios minutės po vienuoliktos lieknas raumeningas tamsiaodis, apsikirpęs visai trumpai, tik su ilgesniu kuokštu viršugalvy, šliūkstelėjo puslitrį apelsinų sulčių man į veidą.

Kaip visada, kai nebūdavo paskaitų, sėdėjau susirangiusi didžiuliam klampiam fotelyje koledžo bare, pačiame gale prie stiklinės sienos į sporto aikštyną. Kiūtodavau tenai, liūliuojama jaukaus išsivadėjusių rūkalų, išlaistytų gėrimų ir dulkino kilimo kvapo, ir skaitydavau.

Iki tos akimirkos tikėjau esanti saugi, maniau, kad niekas nežino, kur aš ar kas aš tokia. Maniau, kad mano gėda palaidota, o aš pati galiu apdairiai, palengvėle pradėti iš naujo už dviejų šimtų mylių nuo tos vietos, kur buvau įtariama dėl piktadarystės.

Man ant veido, plaukų ir knygų ištiškęs skystis bylojo priešingai. Patarė man bėgti, kol neatsitiko kas blogiau. Anksčiau žmonės gatvėje spaudydavo į mane, rašė neapykantos pilnus laiškus, kad nesusidurtų su manimi, pereidavo į kitą gatvės pusę, įniršę užsipuldavo... dabar vėl viskas iš pradžių. Šokau iš fotelio, susišlaviau savo daiktus – sąsiuvinius, kambario raktus, piniginę, kaip kortų malka paskleistus ant stalo, – ir išlėkiau. Nepasakiusi – „Atleiskit. Ačiū. Man labai gaila.“ Neleidusi jiems suprasti, kad nesididžiuoju savimi, kad nepamiršau, kad tikrai nieko nenustūmiau į praeitį.

Jau puldama per slenkstį, išgirdau jį šaukiant: „Palaukit!“ Bet nelaukiau. Nenorėjau, kad jis imtų ir užbaigtų ką pradėjęs.

Perbėgau koridorių, tada pasukau už kampo į platų grįstą kiemą. „Prašau! Panele! Palaukit!“ – nenurimo jis, bet aš spaudžiau toliau, o galvoje buvo tik viena mintis – kambario užuoglauda. Užpakaly girdėjau artėjant jo žingsnius, todėl lėkiau iš paskutinių jėgų: žūt būtinai pasiekti kambarį, užtrenkti duris, užsirakinti, įlįsti į lovą ir pasislėpti po apklotais, kol jam nusibos ir atstos nuo manęs.

Prie bendrabučio durų stabtelėjau skubiai išbarškinti penkiaženklį kodo, tačiau vos palietusi paskutinį skaitmenį pajutau, kaip jis suspaudė man dilbį, neleidamas pasukti rankenos.

Bandžiau surikti, tačiau balsas, nuo bėgimo uždusęs ir prikimęs, įstrigo gerklėje, ir siaubas to, kas tuoj pat turėjo atsitikti, jį galutinai apmarino.

– Dievulėliau, bent mokat bėgioti, – ištarė jis, sunkiai kvėpuodamas. – Ir kaip jums? – parodė sau per petį. – Labai atsiprašau,

kad ten taip padariau, – ir stabtelėjo dar atsikvėpti. – Tpru! Lėkėt kaip pasiutusi. Maniau... Labai atsiprašau. Priėjau, galvoju – pavaišinsiu. Galvoju – skaitysim kartu, nes visad matau jus ten skaitančią, kaip ir aš pats. Maniau, susipažinsim. Pabendravom, bet ne taip, jei suprantat, ką noriu pasakyti.

– Tai jūs netyčia? – išspaudžiau.

– O kodėl turėjau daryti taip tyčia? – paklausė jis. – Koks silpnaproty darytų taip tyčia?

– Nežinot, kas aš tokia? – įsmeigusi akis tyriau, ar iš jo veido nepagausiu meluojant.

– Turėčiau žinoti? – paklausė kilstelėjęs antakius.

– Tai nepažįstat manęs, – pareiškiau. Ir pajutau, kaip man atlėgo nuo tų žodžių, mėgaudamasi jų reikšmės teikiamu saugumu ir priedanga.

– Pasakykit, kas jūs, ir žinosiu.

– Esu niekas, – atšoviau.

– Ge-erai, – nutęsė atsargiai. – Tai nusiramintot? Kaip jūs? Linktelėjau jam.

– Gerai.

– Puiku. Galiu grįžti atgal ir skaityti sau, nebesijaudinti, kad įžeidžiau, ar ne?

Vėl linktelėjau.

– Aha.

– Gerai. Labai gerai. – Jis atsitraukė kelis žingsnius ir tada paklausė: – O koks jūsų vardas?

– O, hm, na... hm...

– Nežinot savo vardo?

– Tik bandau apsispręsti, ar sakyti savo tikrą vardą.

– Savaiame suprantama.

– Tada Serina.

– Gerai, Serina. Pasimatysim.

– Aha, iki.

Jis paėjo šiek tiek, tada atsigręžė ir šūktelėjo per petį:

– Beje, aš tai Evanas.

– Iki, Evanai, – atsiliepiu. Ir užgniauzusi kvapą pridėjau: – Ačiū. Labai labai ačiū.

Ištraukiu laikraštį iš dėžutės duryse galvodama, kad reikėtų padėkoti laikraščių nešiotojui: šį kartą teikėsi įkišti jį į duris, nes dažniausiai tik stabteli prie vartelių ir šveičia apytikriai durų kryptimi.

Grįžtu į virtuvę sklaidydama laikraštį, nors žinau, kad Evanas to negali pakęsti. Mėgsta prisiliesti prie naujo, o ne su mano išmaišytais puslapiais. Atvirai pasakius, galbūt aš taip elgiuosi štai dėl ko: jis man liepia ko nors nedaryti – iš tiesų tai prašo – *prašo* ko nors nedaryti, o mano galva man sako, kad tik tai ir noriu daryti. Negaliu iš to išsivaduoti. Kaip tik dėl to man niekad nepavykdavo laikytis dietos – pasakykit man, kad negaliu ko nors valgyti, ir aš be to maisto nieko daugiau nenorėsiu.

Jau perskleidžiau pusę laikraščio puslapių, ir akys užkliūva už antraštės virš nedidelio, be nuotraukos kvadratėlio penkto puslapio apačioje: SALDUS LAISVĖS SKONIS LEDŲ MERGAITEI. Kilsteliu laikraštį prie nosies įsitikinti, dar kartą patikrinti, ar skaitau tikrai tuos žodžius.

Taip ir sustingstu pusiaukelėje, o lediniai pirštai aštriais kaip skustuvus nagais ima draskyti man širdį, plaučius ir vidurius. Taip aš pasijuntu, kai nejučiomis praeitis išlenda, kai ji nenori pasilikti mirusi ir palaidota, kaip ir turėtų būti.

Skaitau, kas parašyta po pavadinimo, ir viduje pradeda plėšytis, draskytis dar labiau. Taip būna per širdies priepuolį – kas atsitinka, kai širdis tau sprogsta perpildyta paslapčių, sukeldama baisų skausmą.

Perskaitau tuos žodžius iš naujo. Ir dar kartą, ir dar kartą, ir dar. Gyvenimas kaip ant svarstyklių, nuolat svyruoja. Kartais pagalvoju: jei tik atsitinka kas nors gera, kiekvieną kartą ištinka kas nors baisaus ir išlygina, kad nesijausčiau visiškai laiminga ir be rūpesčių. Pagaliau jis man pasipiršo, to labiausiai ir troškau, o dabar grįžta ji ir ims mane persekioti.

Trakšt! ant viršutinio laiptelio nuskardi per visus namus ir praneša, kad tuojau pat pasirodys kuris nors, kurį myliu ir kuris nieko nežino.

Negalima, kad mane pagautų skaitančią šitai. Nors čia ir nėra jokios nuotraukos, du žodžiai jau gali atplėšti mane ir atverti pragarą palei mūsų mažus ir paprastus gyvenimus.

Sumaigau laikraštį ir lekiu prie šiukšliadėžės, paspaudžiu svirtelę, sviedžiu į vidų, gilyn, kur nebepadarys jokios žalos, gilyn, dar giliau, toliau nuo akių. Turėsiu pasakyti Evanui, kad laikraščių nešiotojas neatnešė ar ką nors panašaus. Turėsiu sulaužyti savo pažadą nebemeluoti – nei kitiems, nei pačiai sau. Bet jei reikia rinktis – ar mažytis baltas melas, ar galas viskam, tada *privalau* meluoti. Parodykit man, kas taip nedarytų, tai aš parodysiu ką nors, kas niekad neišgyveno pragaro.

Iš žingsnių svorio suprantu, kad lipa Evanas. Čiumpu nerūdijančio plieno puodą, sviedžiu į kriauklę ir suspėju atsukti čiaupą prieš jam įžengiant į virtuvę.

– Labas rytas, vėl jaunamarte, – taria jis.

Esu tikra, jis šypsoji, tik negaliu atsisukti ir patikrinti, negaliu pasirodyti jam dar nenusiraminsi, nenutaisiusi išraiškos, kad jis negalėtų sakyti, jog kas nors ne taip.

– Ir tau labas rytas, – atsakau linksmai. Balse pasigirsta kiek perspausta džiaugsmo gaida, bet jeigu jis ir pastebės, tai nieko nesakys. – Pasiruošęs vargelį vargti?

Jis giliai įkvepia.

– Auuu, ne visai. Kavos, skrebučių, meilute. Tada galbūt. – Išgirstu, kaip jis pasitrina pilvą, kuris išryškėja jam atsisėdus ar susikūprinus. – Šiaip jau galėčiau papjauti sūrio ant skrebučio.

Papjauti. Tas žodis atskamba ir ima tvinkseti mano sąmonėje, giliausioje širdies kertelėje. *Papjauti, papjauti, papjauti.*

– Tokias plonas sūrio riekeles. Truputį Vorčesterio padažo.

– Žinai, kur skrudintuvas, – sakau, norėdama išlošti laiko. Peiliai. Kur peiliai? *Kur?*

– Seze?

– Klausau, – atsakau.

– Prašau, pažiūrėk į mane.

Dar kartą giliai atsikvepiu ir atsisuku pažiūrėti vyrui į akis. Jis metais už mane vyresnis, artėja prie keturiasdešimties, bet kai tiek mažai raukšlių, tai dar nematyti, o dėl to dažnai jam sakau, kad jo gyvenimas buvo lengvas. Akis ryškina ilgos juodos blakstienos, lūpos, atrodo, tuoj ims šypsotis. Oda tamsiai ruda, glotni, o šukuosena buvo keičiama daug dažniau už maniškę, kol galų gale pasirinkti visai trumpi plaukai. Kartą Konradas įkalbėjo jį išsiskusti E raidę pakaušyje. Tada septynmetis sūnus buvo įsitikinęs, kad tai labai kieta, ir Evanas nustebino mane taip ir padaręs. Ir ketino taip palikti, kol priminiau, kad dauguma žmonių nesitiki iš savo bendrosios praktikos gydytojo gyvos vakarėlių narkotikų reklamos. Ta porėlė sužiuro į mane, lyg būčiau užsiminusi apie ekstazę vien neleisdama Evanui pasidaryti tikrai kietam ir „likti su vaikais“.

– Taip, kuo galiu būti naudinga? – klausiu.

– Kur peiliai?

– Atsiprašau?

– Man reikia atpjauti sūrio ant skrebučio, kur peiliai?

– Jie... hm... – nebesakau nieko vildamasi, kad kažkas kitas įsikiš ir atsakys už mane, kad Dievas pasiųs angelą įdėti reikalingus žodžius man į lūpas.

– Nežinai, ar ne? – sako jis, žiūrėdamas į mane.

Įsivaizduoju, kaip pacientai, tikėdamiesi išsisukti nuo jo skiriamos pasninko, suglebdavo spaudžiami šito žvilgsnio.

Atsidūstu. Et! Papurtau galvą. Vis dar meldžiuosi, kad kaip nors atsiminčiau. Arba kas nors atsitiktų ir mane išgelbėtų.

– Jie yra...

Trakšt! Man sutrukdo garsas laiptų viršuje.

– Oi, ar ten vaikai? – sakau džiugiai.

Dešinysis Evano antakis kilsteli.

– Išgelbėta trakstelėjimo, a? – sako jis.

Konas įžengia į virtuvę trindamas akį, tampydamas raudonos ir žydros pižamos švarkelio skverną. Mano aštuonmetis sūnelis

paprastai būna tikras energijos kamuolys, nuolat reikia jį raminti. Pažiūrėtumėt į jį dabar – nesupykčiau, jei pamanytumėt, kad jis daugiausia laiko pramiega ar prasėdi prie televizoriaus.

– Mane Vi pažadino, – skundžiasi jis ir prisiglaudžia, įremia galvą man į pilvą. – Dainuoja. Visą laiką dainuoja, mama. Liepk jai nutilti.

– Pabandysiu, branguti, – atsakau braukdama ranka per švelnius trumpai nukirptų plaukų šerelius. Gera, kad galiu laikytis jo, kartu įsikibdama į dabartį. Jis tikras. Yra čia. Jo švelnus kūnelis – smulkučiai sąnariai ir lieknas liemuo – sako, kad tai mano gyvenimas, kad tai aš pati. Aš esu čia, o visa kita – ne.

– Mama kaip tik ketino pasakyti man, kur peiliai, – pareiškia Evanas sūnui.

Konas pakelia galvą ir atremia smakrą man į saulės rezginį, kad galėtų stebėti mane beveik tokiomis pačiomis kaip Evano akimis. Kai buvo dar kūdikis, kur tik nueidavome, žmonės aptarinėdavo jo akių dydį ir blakstienų ilgumą. Jos tokios gražios, didžiulės ir atviros. Doros.

– Mama, tu vėl juos pametei? Tėvelis norėjo barti tave?

– Nee, tėvelis nenorėjo barti, nes aš jų nepamečiau, – atsakau įžūliai žvilgtelėjusi į vyrą.

– Tai kur jie? – atremia Evanas.

– Jie yra...

Laiptų viršuje pasigirsta dar vienas trakstelėjimas, šįsyk tai Veritės, šokčiojančios laiptais pas mus, žingsneliai. Šokinėja, dainuoja, mielai apsiruošia virtuvėje, net pasisiūlo Konui padėti. Įtariu, kad čia įsipainiojęs vaikinai, ir tai nekelia man nuotaikos. Ar džiaugsmo. Laukiu tinkamos progos pasikalbėti su ja, nes dar per jauna turėti reikalų su vaikiniais. Jai dar neleidžiam dažytis, pareiti vėliau, vaikščioti su draugais, turėti asmeninį elektroninį paštą ir mobilųjį telefoną, kurio numerį galėtų duoti draugams. Tačiau vis dėlto kažkaip...

Visi trys mes žiūrim, kaip ji įeina pro virtuvės duris, aukšta ir grakšti, atgal sušukuotus plaukus susirišusi į tris tarpusavy supintas

uodegas nuo pat viršugalvio iki sprando, apsvilkusi rausvu chalatu, susijuosusi dirželiu, basa.

– Kas yra? – ji stabteli peržengusi slenkstį. – Ką aš dabar padariau? – klausia nepatenkinta. – Nieko, štai ką. Tai ko visi žiūrit į mane, lyg būčiau ką nors padarius?

– Tu nieko ir nepadarei, saulele, – atsako Evanas. – Mes tik stebėjomės, kaip tu ateidama sutrukdei mamai pasakyti, kur peiliai.

Didžiulių rudų Veritės akių žvilgsnis teatrališkai nukrypsta į mane.

– Ak, mama, juk tu ne!

– Ne – ką? – klausiu.

– Nepamiršai, kur padėjai peilius, ir vė-ël!

– Ne, nepamiršau.

– Na, tai kur jie yra? – teiraujasi Evanas.

– Jie... jie yra...

– O DIEVE! – staiga suklinka Veritė. – KAS ČIA DABAR?

Dar nespėjome atsipeikėti, o ji klykė toliau:

– TAU ANT PIRŠTO, MAMA! KAS ČIA?

Veritės klyksmas pereina į cypimą, tikrai skausmingą, jei žmogus pavargęs, pagiringas ir gana rimtai prislėgtas rūpesčių.

– Ak, mano sužadėtuvių žiedas. Patinka? – Pakeliu ranką, kad ji apžiūrėtų iš arčiau. – Tėvelis pasipiršo man dar sykį vakar vakare, aš atsakiau – taip.

– Apgalvojau, kad galėtume padaryti tą birželio dvidešimt penktą, – sako Evanas.

– Ak, tai tik vienos metinės prisiminimui? Aha, tai bent, – atsakau. – Vis dėlto lauksiu dviejų sveikinimų ir dviejų dovanų, tu šykštuoli.

– Pala, jūs tikrai žadat tuoktis? Su apeigom ir viskuo kitu? – klausia Veritė.

– Žinoma, – atsakom abu su Evanu kaip susitarę.

– Vestuvės bus ištaigingos, – toliau pasakoja Evanas. – Vestuvių suknelė, suderinti pamergių apdarai, didžiuliai automobiliai... daugybė visko.

Veritė užverčia akis.

– Kodėl negalit būti kaip kitų tėvai. Niekas nedaro tokių dalykų.

– Kitų tėvai – kaip kažin ką – nemyli vienas kito taip kaip mes, – paaiškinu, vildamasi, kad ji tuo ir užbaigs, neįsmuks į juodą paaugliško užsispyrimo duobę ir neužsitrauks sau ant galvos didelio vargo.

– Tik priversit mane raudonuoti prieš visus, – sako ji. – Kodėl šita šeima negali būti normali galų gale?

Akimirksniu užšoku Evanui už akių.

– Tuo ir baigiasi Veritės Gilmar pasirodymas „Bjaurioji paauglė“, – tariu. – Dabar pas mus grįžta puikioji, mandagioji Veritė. Taip pat ji ketina atsiprašyti už viską, ką čia pasakė, – šypsausi dukteriai.

Ji supranta, kad aš ką tik sukliudžiau jai prarasti savo „iPodą“ visai savaitei ar gauti nuosprendį apriboti prieigą prie kompiuterio. Evanui atsišnekinėjimas ir įžūlumas – kaip ant žaizdos druska, ir aš nenoriu, kad mano diena prasidėtų nuo jų mūšio. Noriu, kad diena, kai jis man pasipiršo, būtų miela.

Veritė įsispokso žemyn ir ima krutinti savo basų kojų pirštus, oras virtuvėje, atrodo, pradeda tirštėti, įtampa auga. Konradas sulauko kvėpavimą, savo kūnu jaučiu jo širdelės tuksėjimą. Jis bijo: jeigu Vertei uždrausime žiūrėti televizorių, atimsime kompiuterį ar grįžusią iš mokyklos pasiūšime į lovą, tas pats bus taikoma ir jam, jis taps jos protrūkio auka.

– Atsiprašau, – burbteli ji.

– Kas tai? Ar čia maža pelytė cyptelėjo? Nieko nesupratau, – juokauju. – Na, pelyte, sucypk garsiau.

Ji šypteli nenoromis, pakelia akis ir ištaria:

– Atsiprašau, mama, atsiprašau, tėti.

– Gerute mano, – sakau. – O dabar visi sėskitės. Pusryčiaukit, ir pirmyn.

– O peiliai? – klausia Evans.

– Kambaryje, žurnalų krepšyje, – atšaunu negalvodama.

Tiek ir būta reikalų – per daug galvojau.

Beveik nepastebimai virptelėjo Evano kairysis antakis, susičiaupė lūpos. Jis galvoja, kad Konas galėjo rasti juos ir žaisdamas susižeisti.

– Kol dar nieko nepasakei – žurnalų krepšys ant bufeto laisvame miegamajame.

– Žinoma, o kurgi daugiau jam ir būti? Eisiu ir atnešiu, gerai?

– Taigi, ko norit pusryčių? – klausiu. – Tėvelis turbūt pavėžės jus pakeliui į darbą.

Aš negaliu išeiti iš namų savo įprastais reikalais, nes bijau, kad kas nors pamatys ir prisimins mane. Tokie atsitiktiniai žiniasklaidos pranešimai sujudina žmonių atmintį, priverčia juos suvokti, kad „tavo veidas vienas iš tų“* ne šiaip sau, jie prisimena tave iš kažkur. O tu trokšti, kad tą „kažkur“ jie būtų pamiršę.

– Ir galit priešpiečių nusipirkti, bet tik ne saldumynų, ne to šlamšto.

– Mama, šiandien šeštadienis, – sako Konradas.

Šeštadienis? Tai man naujiena.

– Ak, – sakau.

– Juk tu žinojai, ar ne? – Veritė dabar kalba nebe šiurkščiai, o sutrikusi ir susirūpinusi.

– Aišku, žinojau, norėjau jus pagauti apsižioplinusius, – greitai kumšteliu Koną. – Na, mažuli, sėskis prie stalo, paruošiu pusryčius. Tėveliui šeštadieninės priėmimo valandos.

Nusisuku į kriauklę, stengdamasi nusiraminti. Kas čia ypatinga pamiršti, kokia savaitės diena po nelengvos vakarykščios. Visi žino: negaliu daug gerti. Tai tas... tas atminties praradimas nieko nereiškia. Ne taip, kaip anksčiau. Taip buvo anksčiau, o taip dabar, ir dabar visai kitaip. Mes visi kartkartėmis ką nors pamirštam.

Visiems taip atsitinka.

* Citata iš populiarios to laikotarpio dainos – Kano, *Typical me* – „Have one of those faces“, – *vert.*

popė

ŽMOGŽUDĖ ŠYPSOSI?

Popė Karlail, viena iš paauglių, išgarsėjusių kaip Ledų Mergaitės, šiandien turės duoti parodymus teisme dėl mokytojo Marko Halnslio nužudymo.

Karlail, 18 metų, gavusi šitą slapyvardį, kai pusnuogė pasirodė viešumoje, šypsodamasi ir laižydama ledus su savo bendraatsakove Serina Gorindž, neigia, kad užmušė buvusį meilužį poną Halnslį. Jodvi su Gorindž tvirtina, kad tai nelaimingas atsitikimas, ponas Halnslis susigrūmė ir buvo sužeistas, kaip jos manė, mirtinai. Tačiau policija rado įrodymų, kad ponui Halnslui buvo durta į liemenį keletą kartų, galimas dalykas, jį kankinant, ir galiausiai jis mirė nuo dūrio į širdį.

Nors ant peilio buvo rasta Karlail pirštų atspaudų, ji neigia žudžiusi ir, manoma, dar duodama parodymus pateiks ieškinį Gorindž, esą ši grįžo į pono Halnslio namus ir užmušė jį, kad ją apšmeižtų.

Daily News Chronicle, 1989 spalio

popė

Dangus – ne skiautinės antklodės kvadratėlis. Kartais su dviem ar trim statmenais strypais, kartais su vieliniu tinklu per visą. Dangus, tuščias ir gilus, tai jis man teikia paguodą.

Ilgai galvojau, kad dangus – tik tas skiautinės antklodės kvadratėlis, nes tik tokį galėjau regėti iš daugumos kalėjimo kamerų, kuriose gyvenau.

Net kai išeidavau į lauką per pasivaikščiojimą ar pereiti iš vienos kalėjimo dalies į kitą, ar keliauti į teismą dėl malonės prašymų, stabteldavau tik pažiūrėti aukštyn ir pamatydavau, koks jis didelis. Tačiau kartu suprasdavau, kad tai tik vaizduotė, mano sąmonės pokštas, nes išėjus į lauką visi daiktai turėdavo atrodyti didesni, nes mano kameros plotelyje atrodė tokie maži.

O dabar, dabar dangus kaip kupolas, prilaikantis planetą, kad nenukristų ant saulės ir žvaigždžių. Dabar, šiandien, supratau, kad dangus neapbrėpiamas ir milžiniškas, ir galiu jame paskęsti. Buvau pamiršusi, koks didelis pasaulis. Ir koks žydras dangus. Ir kokia skaišti diena.

Žengiu savo pirmuosius žingsnius iš Portslaido stoties Braitono pakraštyje susižavėjusi, kiek visko yra pasaulyje. Begalinis dangus, milžiniškas pasaulis, akinanti dienos šviesa, dūzgiančios gatvės.

Niekas daugiau to nepastebi, be abejo, viskas jiems įprasta.

* * *

„Kai išeisi, atrodys keistoka, – sakė man lygtinio paleidimo pareigūnas. – Negyvenai atvirame kalėjime, išeiti galėjai tik trumpam, kaip ir visi tokios padėties žmonės, tai... bus sunku.“

Jis buvo neįtikėtinais mielas žmogus, maždaug per keturiasdešimt, malonaus būdo. Atmetus šiuos žodžius, štai kas slypėjo po tokia jo šneka: „Visi stebisi, kad tu, Popė Karlail, paleidžiama.“ Aš neprįsipažinau, kad padariau nusikaltimą, nes jo nepadariau, nenorėjau rodytis atgailaujanti, nes nesigailėjau, ir nebenorėjau daugiau maldauti, kad kas nors manim patiktų. Tačiau atsitiko taip, kad paskutinę minutę buvo pritarta paleisti mane lygtinai, todėl kalėjimas nebespėjo atlikti įprastų procedūrų. Mane paleis į didelį platų pasaulį tokią, kaip stoviu, – neparengtą ir nesu-sivokiančią. „Prašom paimiti mano kortelę, skambink man bet kada – jei reikės pagalbos ieškant darbo, jei reikės rekomendacijos, tiesiog – jei bus sunku, – kalbėjo jis. – Bet kada.“ Jis tikėjo, kad aš nekalta. Buvo tikras, bet negalėjo to pareikšti oficialiai, todėl stengėsi padėti man kaip galėdamas. Gražu, bet galiausiai beprasmiška.

Iš kur čia tų žmonių tiek prisirinkę? – klausiau savęs, už stoties per geležinkelio perėją kiūtindama jūros link. Man patikdavo eiti paplūdimiu, sušlapti kojas vandeny, pėdomis pajusti akmenukus, bet dabar turėjau padaryti kai ką kita. Negaišdama, neatidėliodama – kad galėčiau nusiraminti.

Manoma, kad kalėjimai perpildyti, bet ši vieta tai tikrai buvo sausakimša. Panėšėjo į gaudyklę su vabzdžių spiečiumi. Vieni prie kitų ir tik juda, juda, juda. Nugalėta neišvengiamai pasijunti taip, lyg tau priklausančioje erdvėje imtų grūstis per daug žmonių, ir turi su tuo susitaikyti, nes pasirinkimo ten nėra. Bet čia, laisvėje, žmonės kaip tik tą ir renkasi. Jau pasirinko tokį gyvenimą.

– Atsiprašau, – tarsteli atsitrenkusi į mane moteris.

Man iškart pasiūšiau šeriai, o kumščiai susigniaužia – dėl visa pikta...

– Tikrai atsiprašau, – išsiblaškiusi dar pakartoja ir nulekia nė nepažvelgusi atidžiau.

Man reikalingas namas yra visai prie stoties ir, nors nebuvo čia vos ne dvi dešimtys metų, galėčiau surasti jį užrištom akim. Bent maniau, kad galėčiau. Šita gatvė, Pakraščio kelio, tada buvo, bet nebuvo daugelio parduotuvių. Tikriausiai nebuvo nei kompiuterinių žaidimų parduotuvės, nei ekologinės kepyklos per brūkšnelį kavinės. *Nei visų šitų žmonių.* Perėjusi pagrindinę gatvę pasuku Braitono, Hovo link. Taip keista, kai aplinkui visi tie pastatai, automobiliai, šaligatviai. Žinoma, mačiau viską per teliką, bet gyvi jie visai kitokie. Didesni, mažesni, atrodantys labai rimtai, ne tokie tikroviški – viskas iš karto.

Priešais ateina moteris – mano metų ar maždaug tokio amžiaus. Jos plaukai visai kaip mano – juodojo dumblo spalvos – ir kaip mano trumpai apkirpti; mano ūgio ir maždaug tiek pat sveria. Ji net tokių pat neryškių veido bruožų. Kaip tikras gyvas atitikmuo tam atspindžiui, kurį išvysdavau traukinio lange kas kartą įvažia-vus į tunelį. Žiūriu, kaip ji artinasi, paskui praeina pro šalį nė nepastebėjusi manęs. O aš ne – aš sustoju, pasisuku ir nulydžiu ją žvilgsniu.

Galiu lažintis, ji pasirinko trumpą šukuoseną, nes tokia patiko, ne dėl to, kad gyvenime neturėjo galimybės gauti šampūno, kondicionieriaus ir sąlygų ilgoms iki pečių garbanoms puoselėti. Galėčiau lažintis, kad jos kosmetika iš parduotuvės, kurioje pardavėja padeda pasirinkti šešėlius pagal odos spalvą, ir tikrai nebuvo atvežta permatomame plastikiniame krepšelyje su Jos Didenybės Kalėjimų Trembri Holo įspaudu kartu su cigaretėmis, pašto ženklais ir telefono kortelėmis. Lažinuosi, kad ji liekna, nes nori tokia būti, o ne dėl to, kad kalėjimo maistas per metų metus žiauriai riboja jos svorį. Kertu lažybų – tas plonutis rožinis švarkelis jos pasirinktas, nes dailus ir jai tiko, o ne dėl to, kad gerai dėvosi ir atitinka vieną jai leidžiamų viršutinių drabužių dydžių. Kertu lažybų – tie juodi blizgantys bateliai smailiais kaip vynys kulniukais spaudžia jai pėdas ir vargina, bet ji avi, nes jie prabangūs ir ji gali sau leisti – jai neuždrausta dėl to, kad jie nepatogūs ir gali būti panaudoti kaip šaltasis ginklas.

Nebepriklausau šiam pasauliui, – susivokiu atplėšusi žvilgsnį nuo tos moters, kuria galėjau būti kitame gyvenime, ir einu toliau. Nežinau, kaip būti čia su visais tais daiktais. Su šitais daiktais, kurie, kaip televizijos mokslinėje fantastikoje, pasidarė tikri ir apčiuopiami. Ir nenuspėjami.

Skinuosi sau kelią į Surio kalno gatvę ir staiga mane vėl ištinka jaudulio priepuolis. Jis graužte graužė visą praėjusią naktį belaukiant ryto ir žvėries dantimis ėmė kandžioti per pusryčius (kuriuos, anot nerašytų kalėjimo papročių, turėjau praryti nekramčius – tai užkirs kelią sugrįžti atgal). Žengiau pirmuosius žingsnius į išorės pasaulį, ir jis suleido dantis tiesiai į pačią širdį, ėmė draskyti plaučius ir skrandį. Turėjau sau ramiai stovėti, leisdama kelti jam puotą mano viduriuose, žvalgiausi atgal į pilkšvo geltonio sienas, į tįsantį priešais pilką lygų kelią svarstydama, gal apsigręžti ir pasibelsti į vartus, pasiprašyti įleidžiamai.

Tačiau pripažinusi, kad pasukti atgal neįmanoma, pergalejau jaudulį ir sukaupusi jėgas per visą Londoną nusigavau į pakrantę.

Ir štai aš čia, pasiekusi savo tikslą, o jaudulys prisivijęs smaigsto ir gelia kiekvieną mano kūno ląstelę.

Sustoju prie trisdešimt ketvirto numerio, žvelgiu į žalsvas kaip šalavijai duris, į nublizgantą žalvario belstuką, į juodą ir baltą staciakampį skambutį.

Mane smaigia siaubas dėl to, kas yra už tų žalių durų. Kas atsitiks, kai pabelsiu ir durys atsivers.

Man baisu, bet taip padaryti *privalau*.

Nuo šaligatvio iki durų – trylika laiptelių.

Suimu belstuką ir stukteliu.

Praeina šešiasdešimt septynios sekundės, durys atsidarė.

Ir dar viena sekundė pažiūrėti ir atpažinti.

– Pope, – sako ji.

– Labas, mama, – atsakau.